Opłata pocztowa opłacona ryczałtem

GONIEC KRAKOWSKI

Redakcja i Administracja
Kraków, ul. Dunajewskiego Nr. 7.
Telefon 2502. — P. K. O. Nr. 151.100.

15.000 M

BEZPARTYJNY DZIENNIK ILUSTROWANY

Prenumerata wynosi w Krakowie miesięcznie Mk. 400.000. z odnoszeniem do domu Mk. 450.000. Zamiejscowa Mk. 450.000. Zagranicą Mk. 900.000

Nr. 271 — Rok VI. Kraków, Piątek 2 listopada 1923 r. Red. naczelny ANTONI KRZYWY.

Pierwszy budżet polski wykazujący dochód!

Mowa ministra Skarbu p. Kucharskiego wygłoszona na posiedzeniu Sejmu dnia 30 października 1923 r.

Warszawa (PAT).

Wysoka Izbo! W imieniu Rządu mam zaszczyt przedstawić plan budżetowy na r. 1924, a konstytucja nasza w art. 25-tym obowiązuje Rząd do przedstawienia sesji jesiennej, najpóźniej w październiku, planu budżetowego. Zgodnie zatem ze zobowiązaniem ustawowem w terminie przepisanym, wnoszę pierwszy budżet konstytucyjny. Jest to wypadek niepośledniej doniosłości. Po raz pierwszy od czasu wskrzeszenia Rzeczypospolitej Rząd chciał na czas umożliwić ciału ustawodawczemu sprawowanie konstytucyjnej kontroli, pragnie rozpocząć władanie gospodarką skarbową w nowym roku ściśle w ramach obowiązującej ustawy. Znaczenie tego faktu jest doniosłe nietylko dla Wysokiej Izby, nie tylko dla samego Rządu, ale co ważniejsze, jest doniosłe dla ogółu obywateli a także i dla zagranicy. Praktyka dotychczasowa, że budżet był przestawiany w ciągu roku, albo przy końcu roku budżetowego, okazała się zgubną, chociażby z punktu widzenia skarbowego. Gospodarka deficytowa nie mogła być na czas usuniętą, brnęliśmy w długi, których obliczyć było niepodobna, a przyspieszaliśmy tylko szybkość, względnie ilość maszyn drukarskich. Skutki zastosowania tej metody są dziś każdemu już wiadome. Uginamy się pod ciężarem pieniądza papierowego, inflacja pożera w tym momencie nie oszczędności nagromadzone w poprzednim okresie, nie złote hipoteki albo inne formy majątku narodowego. To wszystko jest już zjedzone. Dziś ten rak rzucił się i pożera nasze zarobki codzienne tak pracowników fizycznych, jak i umysłowych. Znajdujemy się więc w okresie, w którym pieniądz nasz traci na wartości nawet w ciągu tego czasu, jaki jest potrzebny na zdobycie tego pieniądza i na przemienienie go w inną formę dobra materjalnego, potrzebnego do zaspokojenia najkonieczniejszych potrzeb życia codziennego. Jest to więc okres najniebezpieczniejszy. Wymaga dużego hartu i czujności ze strony Rządu, dużej odpowiedzialności i cierpliwości ze strony społeczeństwa. Nasze położenie finansowe i gospodarcze jednak nie jest beznadziejne. Kto twierdzi, że niema dla nas ratunku, ten świadomie mówi nieprawdę, ponieważ podstawy nasze ekonomiczne państwowe są zdrowe, wielkie bogactwa w przyszłości wystarczą na utworzenie silnego organizmu państwowego.

Oszczędności w każdej dziedzinie.

Duch pracowitości i ofiarności, który jest wielką zaletą polskiego narodu, jest w stanie umożliwić w najbliższej przyszłości osiągnięcie pomyślnych rezultatów. Do tego celu potrzebny jest wspólny wysiłek Sejmu i Senatu, Rządu i jego organów, oraz całego społeczeństwa, które pod zdecydowaną polityką rządową nie odmówi mu swego poparcia. Zaufania społeczeństwa Rząd nie chce zdobywać dla swojej polityki skarbowej przez obietnice i ukrywanie obecnego krytycznego stanu finansów, lecz przez postawienie prostego i jasnego dla wszystkich programu, który musi być wykonany szybko, śmiało i nieodwołalnie. W pierwszym swoim publicznym występie, jako minister skarbu na Targach Wschodnich we Lwowie, zapowiedziałem w imieniu Rządu, że wykluczonem jest dla nas przedstawienie budżetu niezrównoważonego, albo bez podania realnego pokrycia deficytu, z wykluczeniem dotychczasowej praktyki pokrywania niedoborów za pomocą maszyny drukarskiej i banknotów. Dalej mówiłem:

W całym kraju powinien się podnieść wielki krzyk i wołanie: równowaga budżetu musi być osiągnięta bez względu na wielkie ofiary i poświęcenie, oszczędności i skreślenia tak w wydatkach personalnych, jak i rzeczowych, i ta zasada musi być bezwzględnie stosowana. Nasza polityka kredytowa i subwencyjna musi uledz rewizji. Nasza polityka dewizowa oraz wywozowa musi być zastosowana do wytworzonej sytuacji. Redukcja istniejących, a zakaz tworzenia nowych urzędów musi być bezwzględnie zastosowana. Zdaję się na sąd każdego bezstronnego sędziego, że Rząd w ciężkiem położeniu został wierny wywieszonemu programowi w poruszonych kwestjach. W dziedzinie oszczędności przystąpiliśmy do redukcji urzędów. Dwa ministerstwa czekają ostatecznej decyzji ze strony Wysokiej Izby. Liczba urzędników już 1 października zmniejszy się prawie o 16.000, a w ciągu listopada odbędą się dalsze redukcje i oddalimy nie mniejszą liczbę pracowników państwowych. Redukcje wydatków rzeczowych oraz odłożenie inwestycji na późniejszy termin staną się faktem dokonanym, o czem świadczy i prawdziwość słów moich potwierdza przedstawiony budżet. Pamiętając o stronie dochodowej, przedłożyłem wszystkie dochody, które Wysoka Izba Sejmowa skarbowi raczyła przekazać, zabezpieczając je ustawą waloryzacyjną i jako przedłożenie rządowe w swojej komisji skarbowej rozpatruje.

Nadwyżka 23 miljonów złotych polskich.

Co do zabezpieczenia terminowego uiszczania podatków i dochodów publicznych, jest już ustawa z 24 października br., nakładająca wysokie kary za zwłoki, którą ciało ustawodawcze powzięło na wniosek Rządu. Nadchodzi obecnie moment dalszego przyrzeczenia danego społeczeństwu, iż w dniu dzisiejszym, w terminie konstytucją przewidzianym, wnosi Rząd pierwszy budżet konstytucyjny, który jest budżetem zrównoważonym. Suma dochodów zwyczajnych i nadzwyczajnych wynosi okrągłą cyfrę 1120 miljonów złotych polskich, która ma służyć za pokrycie wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych w łącznej sumie 1088 miljonów, dając nadwyżkę w dochodach okrągło 23 miljonów złotych polskich. Niech te sumy świadczą przed społeczeństwem i zagranicą, że Polska zorjentowała się w swojem położeniu, że wskutek anarchji finansowej Państwu upaść nie da, że nie cofnie się przed żadną ofiarą, której wymaga dobro narodu i Państwa. Termin konstytucyjny nakazuje nam wystąpić przed światem całym, jako Państwu zamyślającemu się rządzić w przyszłym roku zasadą równowagi budżetowej, a Rząd obecny spełnił i dotrzymał tego święcie. Nadwyżka dochodów nad rozchodami nie stanowi żadnej dumy i ambicji Rządu, nie było moim celem budżet przedstawić czynnym, aby z tego powodu szukać chwały i nagrody, ponieważ zbyt jest poważnem i krytycznem położenie Państwa, ale nadwyżka ta jest podyktowana konieczną przezornością, aby rozchody nie przekroczyły dochodów, aby nie popaść w deficyty, ponieważ dla nas i dla Rządu ucieczka do maszyny drukarskiej jest już zamknięta. Rozchody ograniczone są do kresu, który plan oszczędnościowy nam zakreślił, plan, który niemal już jest na wykończeniu w dalszych szczegółach. Dochody są oparte w przeważnej części na doświadczeniach roku bieżącego, zwiększone nadto o nowe źródła dochodu, tj. 2 raty podatku majątkowego. Rezerwa, czyli nadwyżka w dochodach, ma być zabezpieczeniem, o ileby były pewne niedokładności w akcji oszczędnościowej, w stronie rozchodowej budżetu, gdyby rozchody z racji nieustalenia waluty w pierwszym momencie nie dały zapowiedzianej wysokości. Nie może ona być w żadnym razie źródłem pokrycia nowych, świeżych wydatków. Owszem, Rząd oświadcza, powołując się na art. 2-gi wniesionej ustawy skarbowej, że kredyty nowe, pierwszy raz preliminowane w tym budżecie, oraz kredyty inwestycyjne mogą być otwarte tylko za uprzednią zgodą ministra skarbu, a to nastąpi wówczas, jeżeli przewidziane dochody wpłyną w określonej wysokości. Realny sposób traktowania budżetu wymaga bezwzględnego nakazu i posłuchu dla staropolskiego przysłowia: pamiętaj rozchodzić żyć z dochodem w zgodzie. Gdyby nasze obliczenia się spełniły i zamknięte rachunki kwartalne wykazywały proporcjonalną nadwyżkę, Rząd wystąpi wówczas do ciała ustawodawczego z wnioskiem o przekazanie tych sum w pierwszym rzędzie na cele obrony Państwa, w drugim na rzecz poprawy bytu pracowników państwowych. Nawet nieuprzedzony obywatel mógłby się zastanowić, dlaczego schodzimy na drogę

Doniosły referat p. Younga w sprawie finansów polskich.

(Telefonem od własnego koresp.).

Warszawa.

„Goniec Krakowski“ dowiaduje się z wiarygodnego źródła, że w ubiegłym tygodniu wysłał poseł Young obszerny memorjał do Londynu, w którym przedłożył w części ogólnej obraz stosunków finansowych i gospodarczych Polski, określając je jako bardzo dobre i godne zaufania dla kapitału zagranicznego.

W treści szczegółowej zapowiada p. Young, że Rząd polski zwróci się do rządu angielskiego z prośbą o ustalenie moratorjum jednorocznego dla długu państwowego (6 proc. ogólnego zadłużenia równe około 12 miljonów dolarów) oraz o moratorjum przynajmniej półroczne dla zobowiązań prawnoprywatnych obywateli polskich w stosunku do obywateli angielskich. Rząd polski dawałby gwarancję za obywateli polskich rządowi angielskiemu, który znowuż przyjąwszy tą gwarancję, rozwiązałby w odpowiedni sposób sprawę w stosunku do własnych obywateli.

Ponadto miał p. Young zaproponować Rządowi polskiemu, ażeby z podobną propozycją moratorjum zwrócił się także do innych państw zagranicznych. W kołach fnansowych twierdzą, że istnieje duże prawdopodobieństwo uzyskania powyższych ulg, co w konsekwencji dopomogłoby w ciągu najbliższego roku do poważnej sanacji skarbu polskiego.

tak bezwzględnej oszczędności, dla osiągnięcia za cenę takich ofiar równowagi naszego budżetu. Dlaczego nie poczynić starań o uzyskanie pożyczki wogóle, a specjalnie pożyczki zagranicznej? Rząd poczynił wszelkie starania w tym kierunku, obranie drogi zrównoważenia budżetu o własnych siłach nie oznacza wcale wyrzeczenia się tej myśli. Albo też może dowodziłby miał, że otrzymaliśmy odmowną odpowiedź. Odmownej odpowiedzi Rząd nie otrzymał, jednakże trzeźwo patrząc na sytuację, pogarszającą się szybko, w poczuciu ciążącej odpowiedzialności nie możnaby bezczynnie wyczekiwać obcej pomocy aż do ostatecznego momentu, bo za pomoc w sytuacji rozpaczliwej wierzyciel zawsze każe sobie płacić drogo. Do sytuacji rozpaczliwej Rząd nigdy nie dopuści, aniby przyjął zbyt uciążliwych warunków finansowych, woli się odwołać do patrjotycznej opinji publicznej, iść na drogę oparcia się na własnych siłach. W dzisiejszym momencie, ufny w pomoc tej Wysokiej Izby i całego społeczeństwa, głęboko przekonany jestem, że obraliśmy jeszcze na czas drogę odpowiednią i właściwą, i nie zawiedziemy się na niej.

W jaki sposób ułożono budżet.

Poprzednie nasze budżety tak w opinji publicznej, jak i w dyskusji parlamentarnej, prawie zawsze określane były jako nierealne, tak po stronie dochodów, jak i po stronie rozchodów. Zarzuty te były z reguły słuszne i w obecnym preliminarzu ściśle wystrzegałem się tego. Główną wytyczną przy ułożeniu budżetu na r. 1924. była tendencja do realnego wykorzystania i rozwinięcia źródeł dochodów, a przedewszystkiem danin publicznych na podstawie wyników tegorocznych przy uwzględnieniu nowych otrzymanych dochodów dostępnych. Dalszą gwarancją realności strony dochodowej preliminarza jest aby w d. 1 stycznia 1924 obowiązywała w całej dziedzinie danin publ. bądź nowa stała jednostka monetarna, bądź też ustawa o zastosowaniu stałej jednostki podatkowej do obliczeń danin publicznych, aby inne dochody, a w szczególności dochody z eksploatacji kolei, poczt i telegrafów były w drodze ewolucji, uwzględniającej stosunki gospodarcze, jak najrychlej oparte na analogicznej podstawie obliczeniowej albo monetarnej. Co do rozchodów preliminowanych, to zgodnie z doświadczeniami, jakie rokrocznie zdobywaliśmy, ułożono je, zasadniczą jednakże myślą przewodnią była redukcja wydatków, a przedewszystkiem redukcja ilości funkcjonarjuszów państwowych, redukcja władz i urzędów, wreszcie redukcja względnie wstrzymanie wszelkich wydatków, które w r. 1924 nie będą niezbędne dla żywotnych interesów Państwa i utrzymania normalnego toku administracji państwowej, jednakże przy uwzględnieniu zmian w obowiązującem ustawodawstwie, które zostaną w najbliższym czasie Wysokiej Izbie przedłożone. Suma naszych dochodów na r. 1924 w porównaniu z preliminarzem na r. 1923 podnosi się tylko o kwotę 122 miljonów 221 tysięcy, suma zaś naszych rozchodów na rok przyszły wynosi mniej o 661 miljonów 810 tysięcy w stosunku do preliminowanej sumy na rok bieżący. Nim przejdę do szczegółowego omówienia przedkładanego budżetu na r. 1924, wspomnieć muszę w kilku słowach o obecnym okresie gospodarczym. W preliminarzu budżetowym na r. 1923 przewidywano ogółem deficyt na r. 1923 w kwocie 710 miljonów 252 tysiące złotych polskich, obliczonych na podstawie skróconego wskaźnika cen hurtowych. Ponieważ jedynie wydatki na obronę Państwa i na odbudowę w kwocie 278 miljonów 854 tysiące złotych polskich miały być pokryte podatkiem majątkowym, przeto właściwy deficyt ogólny do pokrycia operacjami miał wynosić tylko 431 miljonów 398 tysięcy złotych polskich, przyczem liczono, że koleje państwowe nie będą wydawać żadnych deficytów zwyczajnych i do pokrycia będą tylko wydatki nadzwyczajne kolei w kwocie 198,355.000 złotych polskich. Tymczasem rzeczywistość w ciągu pierwszych dziewięciu miesięcy roku bieżącego odbiegła bardzo znacznie od powyższego planu. Według prowizorycznych zestawień obrotów czasowych za czas od 1 stycznia do 30 września 1923 roku, przeliczonych na złote, t. zw. wskaźnikowe, to znaczy obliczone według skróconego wskaźnika cen hurtowych w poszczególnych miesiącach, przedstawiał się prowizoryczny bilans tego okresu następujący:

Dotychczasowe deficyty.

Wydatki państwowe bez kolei żelaznych 580 miljonów 693 tysiące zł. pol., dochody 331 milj. 217 tys. zł. pol., a więc deficyt bez kolei 249 milj. 476 tys. zł. pol. Dopłaty skarbu Państwa do kolei po potrąceniu płaconych do skarbu dochodów wynoszą 262,270.000 zł. p., czyli ogólny deficyt za ubiegłe 9 miesięcy bież. roku 511,746.000.

Z porównania tego prowizorycznego zestawienia wydatków i dochodów za 9 miesięcy roku 1923 z preliminarzem budżetowym na cały rok 1923 wynika jasno, że o ile wydatki nie osiągnęły bynajmniej preliminowanej wysokości, to również i dochody dały w ciągu trzeciego kwartału zaledwie jedną trzecią część kwoty preliminowanej na cały rok. Tak więc w najlepszym razie można liczyć, że do końca roku wpłynie zaledwie połowa sumy spodziewanej. Jaskrawiej jeszcze ten stan wypada, gdy weźmiemy oddzielne kwartały.

I tak w pierwszym kwartale br. suma dochodów państwowych wykazuje prawie 80 miljonów zł. p., a na dopłaty z gospodarki kolejowej wydaliśmy prawie 77 miljonów, pozostało więc 3 miljony zł. pol. na pokrycie wszelkich innych wydatków, które wynosiły prawie 192 i pół miljonów złotych polskich. Cośmy więc zrobili. Drukowaliśmy marki polskie.

W drugim kwartale br. dochód wynosił 136 miljonów, ale dotacja kolei wynosi prawie 96 miljonów, zaś inne wydatki 209 miljonów zł. p. Jak pokryliśmy ten deficyt? Znów drukiem marki polskiej.

W trzecim kwartale br. dochody wynoszą 115 miljonów, dotacja kolei 137 miljonów, a inne wydatki 191 miljonów. Znów i tutaj uciekliśmy się do druku banknotów.

Rząd będzie pertraktował ze strajkującymi,

ale dopiero gdy wrócą do pracy!

WARSZAWA (AW.). Na posiedzeniu komitetu komunikacyjnego minister Nosowicz zdał sprawozdanie o sytuacji strajkowej, dowodząc, że należy stwierdzić poprawę sytuacji strajkowej.

Strajk kolejowy ma charakter dzikiego strajku, o czem świadczy to, że zupełnie bezplanowo wybuchł on w niektórych dyrekcjach, bezplanowo też gaśnie w drugich.

Minister oświadczył też, że gotów jest pertraktować z kolejarzami w sprawie ich postulatów, ale z chwilą dopiero, gdy wrócą do pracy.

Środki zaradcze.

Czyż ten stan nie zaprowadzi nas na dno przepaści, o ile nie wytężymy wszystkich sił już dzisiaj, a nie dopiero od nowego roku. Odpowiedź byłaby niewątpliwa. A więc niema co się zastanawiać, tylko natychmiast należy zastosować środki zaradcze, a więc oszczędności i redukcje. Rząd nie zapowiada tego jako obietnicę, albo groźby. To jest już dziś wykonywane jako pozytywny program, którego działanie występuje oczywiście i realnie w budżecie na rok 1924. Już dzisiaj w ustawie o powiększeniu mnożnika drugiej raty podatku gruntowego staramy się podnieść wpływy podatkowe z tego źródła 15-krotnie. Dziś przez wprowadzenie organów kontrolnych staramy się również podnieść i wyrobić stosowne wpływy podatku przemysłowego, który daje pomyślniejsze niemal z każdym tygodniem rezultaty. Dziś prowadzone są rokowania z rolnictwem, przemysłem i handlem, by otrzymać zaliczki na podatek majątkowy, wysokocenne waluty zagran. Dziś wreszcie zabiega się o pokrycie deficytu w czwartym kwartale nie przez druk marki polskiej, lecz przez uzyskanie stosownych wpływów skarbowych. Wszystkie te poczynania w najbliższych dniach zrealizują się i Rząd będzie posiadał kilka dziesiątków miljonów franków szwajcarskich, nie pożyczki, lecz swoich własnych z eksportu naszych dóbr materjalnych.

Bank emisyjny.

Przecież nie jesteśmy ubodzy, aby być przedmiotem litości zagranicy i jej wsparć. Mamy bogactwa naturalne własne, które mogą być podstawą naszej siły i niezależności gospodarczej i politycznej, mamy tylko zniszczoną naszą przejściową walutę, dzięki trudnościom na początku organizowania Państwa, dzięki wojnie nam narzuconej, oraz błędom, które popełniliśmy wskutek braku doświadczenia.

Podtrzymując tentno życia gospodarczego tak w interesie samego Państwa, jak i obywateli, przestrzegając konieczności zrównoważenia budżetu i utrzymania się bezwzględnie w jego granicach, Rząd przystąpi w najbliższym czasie do zrealizowania trzeciego punktu swego programu, to jest do przeprowadzenia reformy waluty opartej na złocie przez powołanie do życia polskiego banku emisyjnego. W wykonaniu tej zapowiedzi Rząd jeszcze w pierwszej połowie listopada br. przedstawi Wysokiej Izbie projekt ustawy o banku emisyjnym i jego przywileju łącznie z ustawą monetarną. Przygotowania w tym kierunku, zgodnie z zasadą przezemnie wysuniętą o równorzędności i współczesności typowych problemów zagadnienia naprawy skarbu, posunięte są do tego stopnia, że obowiązująco mogę złożyć w imieniu Rządu powyższe oświadczenie. Budżet zrównoważony, jako też ustawę bankową i monetarną Rząd chce mieć, a raczej musi mieć uchwaloną przez ciała ustawodawcze, to jest obie Izby prawodawcze, jeszcze przed końcem br. tak, aby nowy rok zaczął się od zatwierdzonej ustawą gospodarki skarbowej i przez to umożliwione byłoby zrealizowanie niemal natychmiast uruchomienia banku emisyjnego. Z racji przedłożenia rządowego o przywileju emisyjnym i ustawy monetarnej, będę miał zaszczyt bliżej przedstawić zasady i szczegóły tej instytucji, dziś tylko dodam, że będzie to instytucja o charakterze prywatnym, w której Rząd nie będzie się mógł zadłużać na pokrywanie deficytowej gospodarki. Emisje nowych banknotów pokrytych zgodnie z ustawą mogą być dokonywane jedynie na cele gospodarcze, produkcyjne. Plan sfinansowania przedstawię razem z ustawą. Obecnie tylko dodam, jak już raz miałem zaszczyt w tej Wysokiej Izbie oświadczyć w dniu 11 października, że Rząd czuje na sobie ciążący obowiązek, aby kursujące masy małowartościowego pieniądza zostały w stosownej relacji zamienione na nową walutę. Mogę dodać nadto, że z tego tytułu Rząd niema zamiaru uzyskać w szczególnej formie pożyczkę wewnętrzną od posiadaczy tych banknotów. Wymiana będzie się odbywała wyłącznie za gotówkę, przyczem należy zwrócić uwagę na tych, którzy marce polskiej pozostali wierni, w odróżnieniu od tych, co w dniach paniki od niej się odwrócili i uciekli. Przygotowania bilonu zdawkowego polskiej monety, oraz wybicie srebrnych monet przejściowo za granicą, są w pełnym toku i na czas ukończone będą. Rząd prace przygotowawcze nad odpowiednimi projektami, o których wyżej wspomniałem, prowadzi niezmordowanie. Obecnie wre praca w całej pełni w Ministerstwie skarbu przy współudziale urzędników, którzy nie tylko gorliwie spełniają swe obowiązki, ale nadto okazują dużą ofiarność i poświęcenie z pobudek czysto ideowych i obywatelskich. Nie wątpimy ani na chwilę, że Wysoka Izba w zrozumieniu powagi momentu dołoży ze swej strony wszelkich starań, by nie tracić czasu, by z jej winy nie było opóźnienia.

Poszczególne pozycje budżetu.

Przystępuję do szczegółowego omówienia przedstawionego budżetu. Wymieniłem już sumę preliminowanych dochodów, okrągło 1.112 miljonów, rozchodów okrągło 1.088 miljonów i objaśniłem

znaczenie wykazanej nadwyżki nad rozchodami we wysokości 23 miljonów. Preliminarz budżetowy ułożony jest w markach polskich, obliczonych jednolicie w całym budżecie według cen hurtowych z pierwszego tygodnia czerwca br., ponieważ zaś skrócony wskaźnik cen hurtowych w stosunku do franka złotego w tym samym okresie czasu wyrażał się cyfrą 10.000, względnie preliminując marki w dziesiątkach tysięcy, uzyskuje się cyfry, których jednostki są identyczne z t. zw. złotym w preliminarzu budżetowym na rok 1923, oraz zbliżają się, jako oparte na ustosunkowaniu cen hurtowych do franka złotego, do tej właśnie jednostki walutowej. Na pytanie więc, w jakich jednostkach budżet jest ułożony, jest odpowiedź, że w markach polskich przez dodanie czterech zer, albo też w złotych obliczeniowych, które są niemal równe frankowi złotemu.

Konstrukcja ta umożliwia z jednej strony porównanie cyfr z preliminarzem roku ubiegłego, z drugiej strony zaś stwarza podstawy dla realności budżetu, gdyż w razie wzrostu drożyzny będzie możliwe uzupełnienie kredytów, jednakże do wysokości marek odpowiadającej markom o sile nabywczej z początku czerwca 1923. W budżecie obecnym, zgodnie z praktyką już stosowaną, wydzielono trzy główne rodzaje dochodów, względnie rozchodów: 1) administrację, 2) na przedsiębiorstwa, 3) na monopole — wszędzie rozróżniając preliminowane kwoty na zwyczajne i nadzwyczajne.

Po powyższych, ogólnych uwagach, przechodzę do charakterystyki poszczególnych pozycji.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ.

W dziale dochodów mamy sumę 10.240, czyli więcej o 2.240 aniżeli w roku 1923. W dziale rozchodów w sumie 182.940, czyli mniej o 33.660 aniżeli w roku bieżącym. Niech mi wolno będzie z tego miejsca podnieść szczegół charakterystyczny, świadczący o głębokiem zrozumieniu naszej sytuacji finansowej przez głowę naszego Państwa, o konieczności stosowania bezwzględnej oszczędności nawet w dziedzinie nie nadającej się do dyskusji. Pan Prezydent dobrowolnie i z własnej inicjatywy obniżył swoją listę cywilną o 25 proc., nadto skreślił część wydatków związanych z utrzymaniem samochodów i zaprzęgów oraz służby, dając nam wszystkim przykład i wskazanie wielkodusznego postępowania i hartu w obecnej sytuacji finansowej.

SEJM I SENAT.

Dochody są tutaj minimalne z natury przedmiotu. Wynoszą one 2.299, czyli więcej o 299, niż w roku bieżącym. Rozchody natomiast przedstawiają sumę pokaźną; 2,882.331, czyli mniej o 295.669, głównie przez zmniejszenie wydatków na druki sejmowe i senackie i Rząd z radością wita usiłowanie podjęte za inicjatywą pana marszałka zgodnie z konwentem senjorów, aby wydatki w obecnym okresie przejściowym możliwie zmniejszyć.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI PAŃSTWA.

W pełni zrozumienia odpowiedzialnych funkcji, jakie instytucja ta dla Państwa spełnia, preliminowano wydatki 1,154.518, jednak mniej o 380.482 albowiem Rząd przedłoży Wysokiej Izbie w najbliższych dniach nowelę do obowiązującej ustawy. Wprowadza ta nowela ustawy konieczność zwinięcia istniejących okręgowych Izb Kontroli na prowincji, a przez lepsze zwiększenie etatu centrali zapewni jednakże bezwzględnie konieczność najściślejszej ochrony przy zwiększeniu sprawności. Po uchwaleniu przez Wysokie Izby takiej noweli uzyska się zmniejszenie etatu osobowego prawie o 400 osób oraz zamknięcie wydatków rzeczowych, związanych z istnieniem odrębnych jednostek.

PREZYDJUM RADY MINISTRÓW.

Dochód preliminuje się na łączną sumę 459.864 zatem mniej o 1,029.136 aniżeli w roku bieżącym. Pochodzi to głównie z powodu przeniesienia preliminarza głównego urzędu statystycznego, który przewiduje znaczne dochody opłat statystycznych, do budżetu Ministerstwa spraw wewnętrznych. Rozchody wstawiono w sumie 1,989.469, czyli mniej o 2,843.531, a to głównie wynika z projektowanej odmiennej organizacji Polskiej Agencji telegraficznej oraz projektu ustawy, który Rząd wniesie, o przeorganizowaniu generalnej prokuratury Rzeczypospolitej z dużą oszczędnością w etatach urzędniczych. Nemniej i tutaj zasada oszczędności odbiła się w drobnych szczegółach co do samej instytucji i pozwoliła zredukować wymienione wydatki.

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH.

Dochody wynoszą 7,039.200, głównie z opłat konsularnych i przedstawiają kwotę większą o 797.200 aniżeli w roku bieżącym, rozchody natomiast przewiduje się w sumie 14,910.809, a więc mniej o 5,829.191, głównie z powodu redukcji personalnej tak w centrali, jak placówkach zagranicznych. Wydatki w tem Ministerstwie przeważnie są uskuteczniane w obcych, wysokocennych walutach, każda więc oszczędność, nawet najdrobniejsza, daje duże efekty markowe. Zmniejszenia personalne tak tutaj w Warszawie, jak i w naszych placówkach zagranicznych, podyktowane były z jednej strony jeszcze za bogatą rozbudową etatów, z drugiej względami oszczędności. Niewłaściwie określa się często te redukcje rugami partyjnemi.

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH.

Dochody tutaj pochodzą głównie ze sprzedaży pozostałego mienia demobilizacyjnego i wynoszą sumę 10 miljonów, mniejszą o 13,565.000, w ścisłej łączności z ukończeniem poprzednio podjętej akcji. Rozchody przedstawiają kwotę 440,948.119 w związku z utrzymaniem odpowiedniego kontyngentu wojska i są mniejsze o sumę 268,638.881, głównie z ograniczenia wydatków nadzwyczajnych. W roku bieżącym preliminowano w budżecie 732 miljonów na wydatki zwyczajne i nadzwyczajne, jednakże z powodu stanu finansowego Państwa wynosić one będą w obu działach jedynie sumę około 352 miljonów. Zaniedbanie naszej armji nie może nastąpić, pomimo bezwzględnie szczerej polityki pokojowej Rządu. Ta nasza ostoja bezpieczeństwa państwowego w dzisiejszych krytycznych momentach politycznych musi czuć, że społeczeństwo chętnie chce łożyć na jej utrzymanie i wyekwipowanie. W tem przekonaniu Rząd w okresie późniejszym wystąpi znowu z dodatkową ustawą skarbową, w której wskaże nowe źródła dochodów, poza tym budżetem na pokrycie koniecznych i niezbędnych wydatków, aby w najkrótszym czasie wyrównać zaniedbania okresów poprzednich.

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Dochód w wysokości 5,313.258 pochodzi głównie z opłat paszportowych i w ogólnej sumie jest mniejszy o 15,068.742, a to z powodu odpisania przejściowo zwrotu części należytości od gmin za utrzymanie policji, gdyż w obecnym okresie zamiarem Rządu jest przerzucenie części wydatków na szkolnictwo powszechne na jednostki autonomiczne. Rozchody tegoż ministerstwa wynoszą 105,477.026 i są mniejsze o 7,529.974, aniżeli w roku bieżącym, gdyż obecnie przeprowadza się redukcję o 10 procent ogółu etatu osobowego, tak w centrali, jak w województwach, jakoteż w starostwach powiatowych. Znaczne także kredyty, które pochłania policja państwowa, spowodowały nowe zadania, jakie na nią spadły w związku z ochroną granicy wschodniej, a przedewszystkiem w pogorszeniu stosunków bezpieczeństwa, co spowodowało zwiększenie liczby policjantów dla kresów wschodnich dla zapewnienia życia i mienia naszych, zamieszkałych tam obywateli.

MINISTERSTWO SKARBU.

Wydatki w tym dziale administracji Państwa wynoszą łączną sumę 165,222.711, co stanowi ogółem 15 procent ogólnych wydatków państwowych. Są to wydatki przeważnie osobowe, łącznie z głównym urzędem likwidacyjnym oraz wszelkie ciężary, połączone z wypłatą emerytur i pensji wdowich. Są one mniejsze o sumę 63,025.289, gdyż w okresie sanacji skarbu Rząd zwrócił się do swoich zagranicznych wierzycieli o odroczenie płatności w przyszłym roku procentów i rat swoich długów, co stanowi wstrzymanie wydatków o kwotę 35 miljonów, a nadto preliminowane wydatki na rok bieżący nie sprawdziły w rzeczywistości przewidywanych kwot. Dochody wstawione są w kwocie ogólnej 784,493.872, co stanowi wzrost o 91,819.872. W porównaniu z rokiem bieżącym stanowią one 70 i pół procent ogólnych dochodów państwowych. Cyfra tego procentu objaśnia nam wymownie, jakie ciężary w gospodarce skarbowej spoczywają na samem ministerstwie. Prowadzenie całej gospodarki państwowej jest zdecydowanie zależne od sprawności aparatu skarbowego. Aparat nasz młody, niedostatecznie wyrobiony, często zawodzi. Należy przeto baczną uwagę zwrócić na udoskonalenie tej organizacji, wprowadzić uproszczone sposoby obliczenia i wymiaru naszych podatków. W tej materji wystąpię z odpowiednią nowelizacją obowiązujących ustaw skarbowych. Poza dziedziną budżetowej gospodarki oraz spraw i projektów walutowych, oraz szeregiem spraw podatkowych jest jedna z bardzo ważnych dziedzin, której poświęcę swoją siłę i energję.

Bawarczycy gotują się do marszu na Berlin!

Cała armja bawarskich bojówek czeka tylko na hasło. — Pierwszy atak nastąpi w kierunku na Turyngję.

Berlin. (AW.).

Tutejsze pisma przynoszą następujące szczegóły o zapowiadanym marszu bojówek bawarskich na Berlin:

Cała służba graniczna w Bawarji sprawowana jest ostatnio przez znaną organizację „Bayern und Reich". Za jej plecami odbywa się całkiem regularne grupowanie wszystkich nielegalnych związków wojskowych. Na bliższą uwagę zasługuje koncentracja głównych, zdaje się, sił w Koburgu, gdzie prócz brygady piechoty kapitana Ehrhardta, mają się znajdować następujące formacje: Siedm kompanji marynarskich Ehrhardta, dwie kompanje karabinów maszynowych, które należą do wspomnianej brygady. Poza tem znajdują się w Koburgu trzy kompanje szturmowe narodowych socjalistów, dwie kompanje osławionego „Oberland" oraz bataljon rozporządzający czterema działami, wreszcie pluton służby wywiadowczej.

Wszystkie te formacje polowe odbywają obecnie ćwiczenia w Koburgu. Co się tyczy uzbrojenia tych wojsk nacjonalistycznych, to charakter ich świadczy o całkiem wojennem przygotowaniu się sił nacjonalistycznych. Bataljony bowiem szturmowe posiadają oddziały karabinów maszynowych oraz miotaczy min.

Zadaniem ich będzie wykonać nagły napad na środkowe Niemcy, by przygotować teren dla operacji postępujących za nimi innych formacji, które znowu mają podjąć rozpoczętą walkę.

Według wszelkich danych, wypad wspomnianych bataljonów szturmowych ma iść przez Saalfeld w dół doliny Saali, aby środkową i zachodnią Turyngję odciąć od wschodniego okręgu przemysłowego nad Łabą. Opłacanie wszystkich członków organizacji dokonywane bywa w kor. austrjackich i we frankach szwajcarskich.

Represje na niesumiennych płatników.

Niemniej baczną uwagę należy zwrócić na tworzenie organu fachowej kontroli w ścisłej łączności z obowiązującym podatkiem obrotowym, aby uchronić przekazywane wpływy skarbowe od spadku oraz tępić niemoralną konkurencję, opartą o fałszywe zeznania podatkowe. Praca kontrolna, jakkolwiek jeszcze niedostateczna, jednakże już ruszyła z miejsca i oddała cały szereg spraw pod sąd, a ja w swoim zakresie działania wydałem okólnik z dnia 8 bm. do wszystkich izb skarbowych, celem podawania ścisłego adresu niesumiennego płatnika, gdyż „ministerstwo skarbu odnosi się równocześnie do P. K. K. P., P. K. O. oraz polskiego banku krajowego, jako instytucji rządowych, z prośbą o wstrzymanie udzielania kredytu jakiegokolwiekbądź, chociażby także w postaci reeskontu weksli tym wszystkim płatnikom, przeciw którym wszczęto dochodzenia za przekroczenie art. 96, 97, 98 i 106 ustawy o państwowym podatku przemysłowym",

Daniny publiczne.

Ogółem w daninach publicznych preliminuje się 739,610.000, z czego na podatek majątkowy przy,

pada 170 miljonów, bez podatku majątkowego preliminowana suma dochodów z danin publicznych wynosić ma w r. 1924 — 569,610.000, a w roku 1923 preliminowano dochód z danin publicznych w sumie 677,061.723. Z porównania powyższych sum wynika, że bez podatku majątkowego preliminowano w roku 1924 dochód z danin publicznch w sumie okrągło o 107 miljonów mniej niż w roku 1923, w podatkach bezpośrednich bez podatku majątkowego preliminuje się 186,765.000, zatem przewiduje się okrągło o 94 miljonów mniej niż w roku 1923.

Przez porównanie z preliminarzem z r. 1923 obniżyliśmy o 20 miljonów dochody z ceł, a cały preliminarz z dochodów i danin publicznych na r. 1924 cechuje ostrożność w obliczaniu spodziewanych wpływów, powodowana doświadczeniem w latach ubiegłych.

Ustawa o podatku majątkowym, w tej formie obecnie oobwiązującej, dostarczyć może teoretycznie skarbowi dużo wpływów w postaci listów zastawnych lub obligacji, jednakże dzisiejsza sytuacja finansowa wymaga płynnych dochodów. Rozpocząłem pertraktacje z rolnictwem i przemysłem, aby w drodze dobrowolnych umów uzyskać efektowną gotówkę, a specjalnie w wysokocennych walutach. Układy się kończą z pomyślnym skutkiem dla skarbu naszego. Nie za miesiąc, albo za rok, ale w najbliższych niemal tygodniach wpłyną poważne zaliczki we frankach szwajcarskich W zestawieniu procentowego stosunku spodziewanych wpływów poszczególnych rodzajów danin publicznych do sumy ogólnej preliminowanego dochodu ze wszystkich danin i monopolów, przypada na daniny publiczne 91.11 procent, na monopole 8.89 procent, w daninach publicznych przypada na podatek bezpośredni (bez podatku majątkowego) 25.25 procent, na podatek majątkowy 22.9. procent. Na podatki pośrednie 23.80 procent, na cło 10.82 procent, na opłaty stemplowe 6.96 procent, na opłaty wywozowe 1.29 procent. Obciążenie daninami publicznemi wraz z monopolami na r. 1924 wyniesie razem z podatkiem majątkowym na głowę 28.25 złotych polskich, bez podatku majątkowego 21.73 złotych polskich. Obciążenie samemi daninami publicznemi bez podatku majątkowego i monopolów wyniesie na głowę 19.2 złotych polskich, obciążenie podatkiem majątkowym 6.52 złotych polskich. Skoro zatem, jak z powyższego wynika, obciążenie daninami wraz z monopolami wyniesie na głowę ludności 21.73 złotych polskich, to jest to znacznie mniej od tych obciążeń, jakie spoczywają na każdym obywatelu państw zachodnich. Wystarczy, aby każdy obywatel w Państwie zapłacił niespełna 2 złote, a preliminowane nam dochody z danin publicznych będą w całości wykonane. Przychodzi z kolei sprawa innych ministerstw.

Deficyty ministerstw muszą się same pokrywać.

Pozwolę sobie tylko w ogólnej formie zauważyć, że starałem się te ministerstwa utrzymać w granicach realnych wydatków z r. 1923, nowych rzeczy na rok 1924 nie preliminowano. Jeżeli dotkniemy budżetu ministerstwa wyznań religijnych i oświecenia publicznego, to dochody są preliminowane w wysokości 2,430.535 złotych polskich, a to głównie na pomoc szkolną. Natomiast rozchody w tem ministerstwie wynoszą 105,801.318, czyli mniej o 49,804.681. Chodzi o to, że w intencji Rządu i postanowieniem jego jest, aby do tych wydatków na oświatę powszechną pociągnąć w pewnym stosunku samorządy gminne, powiatowe i wojewódzkie. W ministerstwie kolei żelaznych oraz poczt i telegrafów przyjęta jest zasada, że wydatki działów eksploatacyjnych obu tych ministerstw muszą się same pokrywać. Niepodobieństwem jest dla Państwa, aby dla każdego obywatela, prowadzącego korespondencje czy dla utrzymania stosunków towarzyskich, czy dla handlu, Państwo do transportu listów i doręczenia ich dopłacało z ogólnych funduszów. Tosamo odnosi się do ministerstwa kolei żelaznych. Poprzednio wykazałem, jak wielkie deficyty to ministerstwo dla skarbu powoduje, pochodzące z podjęcia nietylko szerokiej gospodarki inwestycyjnej, ale i bardzo duży deficyt w dziale eksploatacyjnym. Zainicjowana już jest polityka dostosowania taryfy pocztowej, telegraficznej, telefonicznej oraz kolejowej do rzeczowych kosztów wydatkowych w dziale inwestycyjnym ministerstwach kolei żelaznych.

Inwestycje.

Z racji wprowadzenia na realne tory sanacji skarbu z konieczności obniżyło się preliminowane wydatki inwestycyjne do sumy 67 miljonów złotych polskch. To osiągalne jest tylko w ten sposób, że obowiązujące umowy, któremi Rząd poprzedni był obowiązany, rozłożyło się na okresy dwa razy tak długie. Dotykam jeszcze ministerstwa reform rolnych, jako tego ministerstwa, które poprzednio w preliminarzu budżetowym nie było uwzględnione. Do tego preliminowałem sumę dochodów w wysokości 6,412.661, rozchody w wysokości 15,412.678. W tem ministerstwie jest po raz pierwszy wstawiona pozycja 9 miljonów złotych polskich na pomoc dla osadników. Przedsiębiorstwa państwowe wyłączone z regularnego budżetu administracyjnego, są z każdym niemal miesiącem stawiane na podstawie zasad, obowiązujących każde przedsiębiorstwo handlowe.

Dlatego więc w wydatkach są tylko pozycje większe inwestycyjne w państwowych zakładach górniczych, w ministerstwie kolei żelaznych oraz drobne pozycje w ministerstwie poczt i telegrafów. Pozatem wszystkie sumy są preliminowane netto, a jako dochody zostały włączone do ogólnego działu dochodów. Tak przeszedłem całość naszego budżetu i dałem obraz zamierzeń Rządu w dziedzinie skarbowości możliwie wyczerpująco i oddajemy go pod sąd Wysokiej Izby i całego społeczeństwa ze spokojem, iż spełniliśmy nasz obowiązek.

Nie obiecuję zbyt różowych nadziei. Chciałem, aby naród był przygotowany do twardej rzeczywistości, bo tego wymaga od nas poczucie odpowiedzialności przed sądem społeczeństwa i historji. Wyroku oczekujemy spokojnie, ponieważ mamy głębokie przekonanie, że wybraliśmy drogę, która może zapewnić Państwu szczęśliwą przyszłość.

Cudzoziemcy wykupują nieruchomości na Górnym Śląsku.

(Telefonem od własnego koresp.).

Warszawa.

Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu, przy sposobności pierwszego czytania ustawy o zmianach przepisów, dotyczących ochrony obszaru Państwa, konstytucji, organów naczelnych oraz godeł Rzeczypospolitej, przemawiał poseł Królikowski (komunista), którego bezczelne słowa wywołały burzliwe sprzeciwy. Wniosek p. Królikowskiego o odrzucenie projektu, upadł.

Następnie przyjęto w II i III czytaniu ustawę o rozciągnięciu na województwo śląskie ustawy o prawie nabywania nieruchomości przez cudzoziemców. Referent pos. Knothe (Ch. D.) wspomniał, że w ostatnich czasach 102 obywateli czesko-słowackich kupiło nieruchomości na Górnym Śląsku. Mowca widzi w tem celową robotę.

Następnie przystąpił Sejm do rozpatrywania poprawek Senatu co do podwyżki podatku gruntowego. Poprawkę Senatu w sprawie skreślenia progresji odrzucono, natomiast inne poprawki przyjęto.

Nagłość wniosku w sprawie inwalidów przedwojennych i emerytów odrzucono. To samo stało się z wnioskiem socjalistycznym w sprawie skonfiskowania 4 dzienników krakowskich za krytykę ostatniej odezwy Rządu. Przyjęto natomiast wniosek nagły „Wyzwolenia", wzywający Rząd, aby bezzwłocznie przedłożył Komisji administhracyjnej plany i zamierzenia, dotyczące reorganizacji administracji państwowej.

Omawiano również sprawę strajku kolejowego. Nagłość wniosków w tej sprawie odrzucono 174 głosami przeciw 134, a wnioski odesłano do Komisji komunikacyjnej.

Przyjęto wreszcie nagły wniosek „Wyzwolenia", aby Rząd poinformował Komisję spraw zagranicznych o pertraktacjach z delegatem sowieckim, p. Koppem.

Następne posiedzenie odbędzie się wtorek o godzinie 4 popołudniu. Na porządku dziennym dyskusja nad expose p. Ministra Skarbu.

Stanowisko Ministra Wojny wobec obcięcia kredytów wojskowych.

Warszawa. (Tel. od wł. kor.).

W kołach politycznych krążą pogłoski o zamiarze rezygnacji ze swego stanowiska, jakoby powziętym przez ministra spraw wojsk. p. gen. Szeptyckiego, na skutek ograniczenia kredytów wojskowych.

Jak się dowiadujemy, sprawa nie jest ostatecznie przesądzoną. Gen. Szeptycki przyjęty był wczoraj wieczorem przez p. Prezydenta Rzeczypospolitej.

W sferach politycznych wyrażają nadzieję, że ewentualna różnica w zapatrywaniach na budżet wojskowy, będzie usunięta.

Wskaźnik drożyźniany za drugą połowę października nie przekroczy 60 procent.

Warszawa. (Tel. od wł. koresp.).

Miejski wydział statystyczny przesłał już Magistratowi materjały, dotyczące obliczenia wzrostu cen w drugiej połowie października. W piątek Magistrat prześle ten materjał Gł. Urzędowi statyst. a ten oznaczy w sobotę 3 bm. wskaźnik drożyźniany za drugą połowę października. Wskaźnik nie przekroczy 60 proc. a za cały miesiąc październik wyniesie 150 do 160 procent.

Korpus dyplomatyczny u min. Dmowskiego.

Warszawa (Tel. od wł. koresp.).

Minister spraw zagr., p. Roman Dmowski, przyjmował wczoraj rano korpus dyplomatyczny, akredytowany przy Rządzie polskim.

Konferencja min. Kucharskiego z francuskim attache handlowym.

Warszawa (Tel. od wł. koresp.).

Wiceprezes Rady Min. p. Wojciech Korfanty przyjął wczoraj francuskiego attache handlowego, z którym omawiał sprawę polsko-francuskich stosunków handlowych.

Dlaczego rokowania handlowe Polski z Finlandją utknęły?

Warszawa, 31 października.

O podjętych w Warszawie polsko-finlandzkich rokowaniach w sprawie traktatu handlowego krąży cały szereg pogłosek, przedstawiających rzecz w oświetleniu niezawsze właściwem. Wedle naszych informacyj sprawa chwilowo utknęła na martwym punkcie nie z powodu jakiejś niechęci do porozumienia ze strony któregokolwiek z rokujących rządów, lecz z powodu ujawnionej rozbieżności linij, po których w swej polityce handlowej kroczy każde z tych państw.

Polska w zawieranych z innemi państwami traktatach handlowych stoi na stanowisku równego traktowania, podczas, gdy Finlandja obstaje przy prawie udzielania pewnych wyjątkowych przywilejów trzecim państwom, bez ich automatycznego stosowania do Polski. Stwarza to dla nas sytuację trudną ze względu na całokształt naszej polityki handlowej i na ewentualne przyszłe traktaty z innemi państwami.

Mimo to nie uważamy za wykluczone znalezienie kompromisowego wyjścia z chwilowego impasu w tej sprawie zwłaszcza, o ile rząd finlandzki uświadomi sobie zasadę, że kompromis, który jest istotą wszelkich rokowań międzynarodowych, polega na ustępstwach z obu stron. Ze strony Polski nie brakło doprawdy w toku obecnych rokowań dowodów zrozumienia i prób urzeczywistnienia tej zasady. Brakło wzajemności z drugiej strony.

O eksploatację państwowych terenów naftowych.

Lwów, 31 października.

W związku z rozpoczęciem akcji, mającej na celu eksploatacje państwowych terenów naftowych, objętych w tych dniach w zarząd przez Ministerjum Przemysłu i Handlu, bawił we Lwowie naczelnik Wydziału Naftowego wspomnianego ministerjum, dr St. Bartoszewicz. Prowadzi on tam rokowania z przedstawicielami konsorcjów o zawarcie umowy dla poszukiwań naftowych na tych terenach.

Zaznaczyć należy, że tereny te, ciągnące się długiem pasmem wzdłuż Podkarpacia i przedstawiające obszar około 30.000 hektarów, dotychczas, mimo prawdopodobieństwa, a nawet pewności wielkiej zawartości źródeł naftowych, są one prawie nietknięte.

Odkrycie źródeł naftowych na tych terenach przyczyni się znacznie do ożywienia naszego przemysłu naftowego i do rozwoju naszej produkcji naftowej, o której w ostatnim czasie rozbrzmiewały alarmy, że spada i że nasze źródła naftowe się wyczerpały.

Jak słychać, o prawo poszukiwań na tych terenach obok firm krajowych, ubiegają się różne konsorcja zagraniczne między innemi holenderska firma J. M. Watterkeyn w Antwerpji i francuskie towarzystwo „Omnium".

W Warszawie powstaje konsulat argentyński na całą Europę wschod.

Warszawa. (AW).

Kongres argentyński uchwalił utworzyć w Warszawie poselstwo Rzeczypospolitej argentyńskiej, która działalnością swą obejmie Polskę, Rosję, Czechosłowację i Finlandję.

Wojenne plany bolszewików.

Szczegóły posiedzenia sowieckiej Rady wojennej. — Polska najgroźniejszym wrogiem Rosji.

Ryga 30 października.

Prasa tutejsza komunikuje następujące szczegóły o ważnem posiedzeniu **sowieckiej rewolucyjnej rady wojennej**, które odbywało się w Moskwie pod przewodnictwem **Unszlichta, świeżo mianowanego komisarza sztabu generalnego armji czerwonej.**

W naradach wzięło udział około **50 wybitnych dowódców armji czerwonej**, w tej liczbie głównodowodzący armją sowiecką **Kamieniew**, zastępca Trockiego — Sklianskij, szef sztabu Lebiediew, szef artylerji — Szejmann, kawalerji — Budienny, floty powietrznej — Rozenhole, defenzywy — Sejbot i t. d.

Podczas narad omawiano warunki **okazania pomocy komunistom niemieckim** przez armję czerwoną, w razie, gdyby zaszła tego potrzeba; a również sprawę mobilizacji armji czerwonej i koncentracji na granicy zachodniej.

Przemawiał pierwszy Sklianskij, przedstawiając punkt widzenia biura politycznego armji czerwonej, które rekomenduje taktykę wyczekiwania i przygotowywania się do wszelkich możliwych okoliczności. Sklianskij w mowie swej podkreślił, że **Polskę należy uważać za państwo najbardziej wrogie Rosji sowieckiej z pośród jej sąsiadów zachodnich.** Następnie mieli przemawiać: Budienny, Rozenholc i Sejbot, którzy domagali się **jak najszybszego i zdecydowanego wystąpienia przeciwko Polsce i państwom bałtyckim, w celu sparaliżowania ich sił i przeszkodzenia interwencji w Niemczech.**

Przewodniczący Unszlicht, Sklianskij i Lebiediew ostro występowali przeciwko tym poglądom, protestując szczególniej przeciwko wciąganiu państw bałtyckich w przyszłą wojnę. W wyniku narada przyjęła uchwałę, aprobującą zapatrywanie Sklianskiego i tezy centralnego komitetu partji komunistycznej.

Manewry na Ukrainie.

Wielkie manewry kawaleryjskie, organizowane na Ukrainie, zostały ukończone. Siły kawaleryjskie, które brały udział w tych manewrach, miały sięgać liczby 200.000 koni.

Francja nie dopuści do zmniejszenia długu Niemcom!

W przededniu obrad komisji reparacyjnej. — Podział długu niemieckiego na 2 połowy. Anglja i Ameryka godzą się na projekt francuski.

Paryż. (AW).

Nadchodzące obrady komisji reparacyjnej są w Paryżu przedmiotem dużego zainteresowania. W związku ze sprawą zwołania komisji rzeczoznawców, oświadczaj ąna Quai d'Orsay, że wspomniany komitet rzeczoznawców, z francuskiego punktu widzenia, może zbadać tylko zdolność płatniczą Niemiec ze względu na moratorjum, które ewentualnie ma się przyznać państwu niemieckiemu. W dalszym ciągu dają wyraźnie w Paryżu do zrozumienia, że **Francja nie zgodzi się żadną miarą ani na zmniejszenie długu niemieckiego, ani na zmianę postanowień Traktatu wersalskiego, ani też wreszcie, na naruszenie francusko-belgijskiej polityki zastawów. Francja nie pozwoli również na powierzenia mu sprawy uregulowania całego problemu reparacyjnego.**

Co się tyczy samej pracy wspomnianego komitetu, to rząd francuski zdaje sobie sprawę z tego, że badanie zdolności płatniczej Niemiec musi potrwać czas dłuższy, czemu nie będzie się sprzeciwiał. Wobec tego, że zapowiedziane rokowania będą stanowiły **przedwstępny krok do definitywnego uregulowania całokształtu problemu, będzie Francja dążyła do prowizorycznego jego załatwienia, tem więcej, że ostateczne uregulowanie możliwe jest dopiero po rozwiązaniu problemu długów koalicyjnych.**

W tym celu zaproponuje Francja **podział długu niemieckiego na dwie części, z których pierwszą ma się ustalić na 50 miljardów marek złotych, Francja ma atrzymać z tego 26 miljardów. Natomiast druga część będzie przedmiotem obrad późniejszych.**

Londyn. (AW).

Biuro Reutera dowiaduje się, że Anglji i Ameryce nie pozostaje obecnie nic innego, jak tylko **przyjąć zaproponowane przez Poincarego zwołanie komitetu rzeczoznawców, z organizacjami jego kompetencji w myśl życzeń francuskich.** Informację tę zaczerpnęło biuro w kołach dobrze poinformowanych o poczynaniach rządu.

—o—

Kredyt angielski dla Niemiec.

Wiedeń. (PAT).

Donoszą z Londynu wedle tamtejszych dzienników, że zakończone zostały układy berlińskich banków w sprawie pokrycia zapotrzebowań kolei niemieckich. Rokowania wydały ten rezultat, że syndykat złożony z banków **Midland, Rotschild i Schroeder udzieli za gwarancją banków berlińskich rządowi niemieckiemu kredytu w sumie trzech miljonów funtów szterlingów, ale tylko na przeciąg 6 miesięcy.**

—o—

Nowy gabinet saski wybrany pod osłoną bagnetów Reichswehry.

Drezno. (PAT).

Na wczorajszem nocnem posiedzeniu sejmu wybrano socjalno-demokratycznego posła Fellischa 46 głosami pre zydentem ministrów. 18 gołsów padło na posła niemieckiej partji ludowej Kaisera. Obecnych było 71 posłów. Niemieccy nacjonaliści z początkiem wyborów opuścili salę a komuniści wstrzymali się od głosowania. Poseł Fellisch wybór przyjął. Następnie sejm odroczył się do dnia 6 listopada.

W chwili wybuchu rewolucji hamburskiej tamtejszy **„rząd rad" wprowadził w błąd swych zwolenników, ogłaszając plakatami, że w całej Rzeszy komuniści osiągnęli ostateczne zwycięstwo.** Natomiast zataili przed nimi, że związki zawodowe odmówiły swego udziału w walce orężnej.

Dyktatura Reichswehry w Saksonji.

Drezno. (AW).

Dyktatura Reichswehry w Saksonji ujawnia się między innemi w **obsadzeniu wszystkich publicznych budynków**, jak urzędów pocztowych i telegraficznych oraz gmachów ministerjalnych i gmachu sejmowego saskiego. Równocześnie dowództwo Reichswehry w Saksonji wydało zakaz wszelkich politycznych zebrań.

Rozruchy w Bochum.

Bochum (AW).

Ajencja Havasa donosi o rozruchach w Bochum, w czasie których policja zabiła 15 demonstrantów, raniono zaś 15.

Tchórzostwo i kłamstwo przywódców komunistycznych w Hamburgu.

Po walkach, jakie odbyły się w Hamburgu między komunistami i policją, a skończyły się zgnieceniem pierwszych, tak pisze naoczny świadek o przywódcach komunistycznych:

Komuniści, którym przyznać trzeba, że walczyli mężnie, **padli ofiarami bezwzględnych i tchórzliwych przywódców.** Gdy walka rozgorzała, policja postanowiła aresztować licznych członków hamburskiej rady miejskiej, o których było wiadomem, że są przywódcami komunistów. I cóż się pokazało? **Oto wszyscy — z wyjątkiem dwóch — uciekli!**

B. minister bułgarski Genadiew zamordowany!

Sofja (PAT).

Były minister Genadiew został wczoraj wieczorem zamordowany. Genadiew powracał do domu w towarzystwie byłego posła w Berlinie i Konstantynopolu Gesowa, który został ciężko ranny. Śledztwo w toku.

Emigracja żydowska szuka nowych terenów.

Kraków, 30 października.

Żydowskie biuro korespondencyjne w Londynie („Jewish Corespondence Bureau") zwróciło się do rządu australijskiego z zapytaniem, czy można wysyłać żydów **do Australji,** na co otrzymało odpowiedź, że rząd australijski nie zachęca do emigracji z Europy, gdyż korzysta z robotników rolnych, przybywających z Wielkiej Brytanji. Do Palestyny wyemigrowało ogółem od czerwca 1922 r. do końca marca br. 7.943 żydów, z czego z Rosji i Ukrainy — 2.651, **z Polski zaś —2.155.**

Skandal w czesko-słowackim urzędzie parcelacyjnym.

Dzienniki czeskie publikują dokumenty, odsłaniające stosunki skandaliczne na tle parcelacji dóbr wielkiej własności. Wymienia się firmy przeważnie żydowskie, które kupiły dobra celem parcelacji za niską sumę, aby je zdewastować i zarobić na sprzedaży lasów sumy olbrzymie. W wielu wypadkach wystarczało wycięcie lasu i sprzedaż drzewa na spłatę ceny kupna. Protesty ludności, aby lasów i cennych parków nie niszczono, nie znajdują uwzględnienia. Na zażalenie ludności w Dlouha Lhota odpowiedział urząd parcelacyjny, iż tego wymaga interes ogólny, aby lasy wykarczowano i, że odnośne firmy żydowskie są „dobroczyńcami ludu". Stwierdzono także, że niektóre firmy ofiarowały urzędom za zatwierdzenie olbrzymie sumy.

Wszechświatowe stowarzyszenie inspektorów pracy.

Genewa (PAT).

W związku z piątą konferencją pracy, odbyło się wczoraj zebranie inspektorów pracy wszystkich państw, reprezentowanych na konferencji. Uchwalono założyć wszechświatowe stowarzyszenie inspektorów pracy dla wymiany informacji i doświadczeń z dziedziny inspekcji pracy.

Do zarządu powołano ośmiu najwybitniejszych przedstawicieli inspekcji pracy. Na prezesa wybrano Anglika Bellehouse, na wiceprezesa Polake Sokaia. Na sekretarza Szwajcara Wegmanna.

30.000 lat w jednej sztuce teatralnej.

Taki okres czasu obejmuje najnowsza sztuka teatralna Bernarda Shaw'a p. t.: „Back to Methuzalem", czyli „Wstecz do Metuzala", o której już na tem miejscu wspominaliśmy z powodu zatargu o charakteryzację i stroje aktorów. Sztuka ma pięć części i, zaczyna się od Adama i Ewy, sięga aż do angielskich polityków nowoczesnych. W roku ubiegłym wystawiona była w teatrze nowojorskim „Tulld", obecnie wystawił ją teatr „Repertory" w Birminghamie. Widowisko zajęło cztery wieczory i jeden poranek, a zajmuje ogółem dwanaście godzin. Jest to chyba najdłuższy utwór w dziedzinie literatury dramatycznej.

Coraz nowe rekordy amerykańskie.

Rekordy modne są w Ameryce... Sportowe i taneczne już się nieco przestarzały. — Dwadzieścia lub trzydzieści godzin schimmy już nie imponują nikomu za oceanem. Ale zawsze można znaleźć nowy pomysł...

Montreal posiada niebywałego zwycięzcę. P. World zyskał rekord światowy piechura. Wybrał się na spacer po rodzinnem mieście i chodził bez przerwy 42 godziny.

Wreszcie tak się zmęczył, że usnął i szedł dalej, śpiąc. Tak przynajmniej opowiadają.

P. Kilbane z Chicago wziął udział w oryginalnym rekordzie gwizdania.

Gwizdał bez przerwy 18 godzin 30 minut.

Dziewiętnastoleni Louis M. Franco z Meksyku wygrał zakład w grze w bilard. Gr trwała 57 godzin 40 minut. W tym czasie Franco zyskał 5 500 punktów, podczas, gdy jego najsilniejszy przeciwnik Rodolfo Flores wytrwał tylko 52 pół godziny i wygrał 2.500 punktów.

—o—

Przygotowania do nowego rozkładu jazdy na okres 1924-1925.

Jak się dowiadujemy, rozpoczęły się już na kolejach polskich przygotowania do zestawienia **nowego rozkładu jazdy na okres 1924-1925 r.**

By uwzględnić o ile możności uzasadnione życzenia podróżnych oraz stosunki miejscowe na poszczególnych stacjach, otrzymały wszystkie urzędy kolejowe polecenie **przedkładania odpowiednich wniosków na podstawie poczynionych spostrzeżeń, doświadczenia, oraz życie publiczności.** W szczególności chodzi o umotywowanie życzenia co do **przyjazdu względnie odjazdu wszelkiego rodzaju pociągów** na poszczególnych stacjach, wprowadzenia pewnych zmian przy obecnie kursujących pociągach, przedłużenia lub skrócenia postojów, unikania opóźnień, wprowadzaniu pociągów targowych, szkolnych lub innych pociągów podmiejskich ze względu na stosunki handlowe, przemysłowe, szkolne, dyslokację pracowników, urzędów, banków itd., zniesienia pewnych niedogodnych pociągów itp.

Wnioski odnosić się również mają do biegu pociągów towarowych i obsługi zakładów przemysłowych.

Poszczególne organizacje handlowe, społeczne i inne winne więc w czas przedstawić swoje życzenia właściwym stacjom, które mają odnośne wnioski przedłożyć najpóźniej do końca października br.

Za poległych.

Wieczne odpoczywanie
tym, co polegli
i z których nie wstanie
żaden na ziemi,
racz im dać, Panie.
A światłość wiekuista,
jak ognie obozu,
kiedy noc szklista
od śniegu i mrozu,
wśród grudnia zamieci
niechaj im świeci.
Niech spoczywają
w tej zamarzłej ziemi,
co krwią ich ogrzana,
a nasion nie splemi.
Niech idą do Pana
i niechaj zapomną
trud, który przeżyli
i orkę zagonną,
krew, co przewalczyli
i niech nic nie pomną
w pokoju wiecznym —
Amen.

1 grudnia 1914. Henryk Dąbrowski.

(Poległ od kuli moskiewskiej w kilka miesięcy po napisaniu tej modlitwy. — Red.).

—o—

KRONIKA.

REPERTUAR TEATRU MIEJSKIEGO.

Czwartek popoł.: „Młynarz i jego córka“ — wieczorem: „Święty“.

Piątek popoł.: „Młynarz i jego córka“ — wieczorem: „Święty“.

Sobota: „Święty“.

REPERTUAR TEATRU BAGATELA.

Czwartek popoł.: „Nieprzyjaciółka“ — wiecz: [illegible]“.

Piątek: „Pokojówka szuka miejsca“.

ZWIĄZEK LUDOWO-NARODOWY.

Związek Ludowo-Narodowy w Krakowie wydał z okazji rekonstrukcji gabinetu trzy ciekawe telegramy do ministrów: **Dmowskiego, Kucharskiego i Grabskiego.** Oto ich treść:

Jaśnie Wielmożny Pan Roman **Dmowski,** Minister Spraw Zagranicznych.

Zarząd Komitetu miejscowego i Rady Dzielnicowej Związku Ludowo-Narodowego w Krakowie z ogromną radością wita fakt zamianowania Ciebie, Dostojny Panie, Ministrem Spraw Zagranicznych, widząc w tem wzmocnienie powagi Rządu, i wyraźny dowód jego narodowego kiurunku, który jedynie może społeczeństwu polskiemu zapewnić rozwój wszystkich jego sił i warstw, a Państwu dać mocarstwową potęgę.

Wielbiąc Cię wraz z całym patrjotycznym narodem, jako głównego Twórcę odrodzonego Państwa w obecnych granicach, witamy w Tobie obecnie Budowniczego wielkości i potęgi Rzeczypospolitej, życząc Ci, byś dokonał niebawem, jak to mówiłeś w Poznaniu, „dzieła, z któregobyś mógł być całkowicie zadowolony“.

Niech żyje Twórca narodowej myśli politycznej polskiej, Roman Dmowski!

•

Jaśnie Wielmożny Pan Władysław **Kucharski,** Minister Skarbu.

Zarząd Związku Ludowo-Narodowego w Krakowie, zasyła Ci, Panie Ministrze, podziękowanie za to, że bezwzględnie przeprowadzasz sanację finansów Państwa, wbrew egoistycznej opozycji różnych sfer i przesyła Ci zapewnienie, że będzie dokładał wszelkich sił, aby pobudzić całe społeczeństwo do zwartego współdziałania z Tobą i do wprowadzenia w czyn Twych planów, mających utrwalić podstawy finansowe i zdrowy rozwój gospodarczy Państwa.

•

Jaśnie Wielmożny Pan Dr. Stanisław **Grabski,** Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

W imieniu Związku Ludowo-Narodowego województwa krakowskiego zasyłamy Ci, Czcigodny Panie Ministrze, zapewnienia naszej głębokiej czci i wyrazy radości, że bierzesz udział w Rządzie, który wedle naszego najgłębszego przekonania uzdrowi stosunki gospodarcze i finansowe Państwa i nada na długie lata właściwy kierunek jego polityce wewnętrznej i zewnętrznej. Życzymy Ci, Panie Ministrze, aby Twe głębokie poglądy na zagadnienia społeczno-narodowe, i na zadania społeczeństwa w stosunku do Państwa, przejęły dusze całej młodzieży polskiej, którą będziesz prowadził ku wielkiej ofiarną pracą swych synów Polsce.

Telegramy powyższe zostały zaopatrzone podpisami członków Zarządu Stronnictwa w Krakowie.

W PIĄTĄ ROCZNICĘ OSWOBODZENIA M. KRAKOWA. Wczoraj obchodził Kraków 5-tą rocznicę oswobodzenia Krakowa z pod zaboru austrjackiego. Po nabożeństwie, odprawionem o godz. 10 rano w kościele Marjackim przez ks. inf. Wądolnego, ruszył pochód linją A-B i C-D przed główną strażnicę wojskową. Przed odwachem zebrali się przedstawiciele władz oraz cechy ze sztandarami, frontem zaś do warty stanęła kompanja honorowa 20 p. p. z orkiestrą. Porządek utrzymywała policja i wojsko, które utworzyły obszerny czworobok przed strażnicą. Pierwsze przemówienie wygłosił z mownicy prez. m. Federowicz, podnosząc znaczenie rocznicy 31 października 1918, która po wszelkie czasy pozostanie w pamięci narodu polskiego i przejdzie, jako jasny i pogodny moment dziejów naszej Ojczyzny do historji. Drugi z kolei mowca p. Włodzimierz Tetmajer, uczestnik przewrotu na woływał do odrodzenia się duszy polskiej. Po przemowach orkiestra wojskowa zagrała hymn narodowy, a równocześnie prawie dały się słyszeć dźwięki orkiestry kolejarzy, która, wyprzedzając oddział wartowniczy wojska, zdążała ul. Grodzką ku głównej strażnicy wojskowej. Przed tą orkiestrą niesiono sztandar, ofiarowany w roku 1918 przez Stow. „Gwiazda“ pierwszej warcie polskiej na odwachu. Pochód zatrzymał się przed główną wartą, poczem wojsko prezentowało broń przed sztandarem i odbyła się tradycyjna zmiana warty i uroczyste wręczenie sztandaru „Gwiazdy“ nowemu oddziałowi wartowniczemu. Po mowie prez. „Gwiazdy“ Stróżyńskiego, nastąpiła defilada wojska przed generalicją i przedstawicielami władz.

NOWA PODWYŻKA TARYFY POCZTOWEJ. Od dziś wchodzą w życie podwyższone stawki za opłatę listów, przekazów, telegramów i telefonów, a mianowicie: listy zwykłe do 20 g wagi 10 tys. Mp, ponad 20 g do 250 g wagi 20 tys. Mp. Kartki pocztowe pojedyncze 5000 Mp, z odpowiedzią 10 tys. Mp. Rekomendacja, recepis zwrotny, ściągnięcie pobrania 10 tys. Mp. Listy pospieszne (ekspress) 40 tys. Mp. Przekazy pocztowe zostają niezmienione. Paczki do 1 kg 20 tys. Mp, do 5 kg 80 tys. Mp, do 10 kg 160 tys. Mp, do 15 kg 250 tys. Mp, do 20 kg 320 tys. Mp. Listy zwykłe do Czechosłowacji, Rumunji i Węgier 15 tys. Mp. Telegramy zwykłe każde słowo 10 tys. Mp, najmniej za telegram 100 tys. Mp. Telegramy pilne każde słowo 30 tys. Mp, najmniej 300 tys. Mp. Telegramy RP każde słowo 10 tys. Mp, najmniej 100 tys. Mp. Telefony: wszystkie rozmowy międzymiastowe podwyższone o 100 proc.

CIĄGŁA PODWYŻKA CEN CHLEBA. W dniu wczorajszym przybyła do Prezydjum m. Krakowa delegacja cechu piekarzy z żądaniem podwyższenia cen pieczywa. Prezydjum m. podwyższyło doraźnie cenę 1 kg chleba żytniego jasnego z 45 na 48 tys. Mp, cenę bułek zaś pozostawiono niezmienioną. Szczegółowem zbadaniem kalkulacji piekarzy zajmie się m. komisja cennikowa na swem posiedzeniu w piątek 2 bm. — Magistrat podwyższył cenę 1 kg chleba, wypiekanego w piekarni miejskiej na 41 tys. Mp, dla zakładów dobroczynnych zaś na 30 tys. Mp.

TRAMWAJ CO TYDZIEŃ DROŻEJE. Z dniem 3 listopada br., tj. w sobotę, wchodzi w życie nowa taryfa tramwajowa. Bilet jazdy dla dorosłych będzie kosztował 20 tys. Mp, dla dzieci niżej lat 10-ciu i młodzieży szkolnej 5000 Mp, dla urzędników zaś, wojskowych i robotników 15000 Mp. Karta miesięczna 2 miljony Mp, bloczki (po 50 sztuk biletów) 900 tys. Mp. Dopłata za uprzednio kupione bloczki ma być uskutecznioną do dnia 5 listopada br. w dyrekcji Spółki tramwajowej. Do tegoż dnia bilety dawniej zakupione są ważne. W niedzielę dnia 4 listopada br. będzie biuro tramwajowe dla przyjmowania dopłat otwarte.

OBIADY URZĘDOWE PODROŻAŁY. Magistrat krak. podwyższył cenę obiadu urzędowego z 40 na 50 tys. Mp. Nowa cena obiadu wchodzi w życie z dniem dzisiejszym.

O „DUCHACH“ I MEDJACH, badanych na co dopiero odbytym Kongresie międzynar. metapsychicznym w Warszawie, zareferuje prof. Gralski, dziś, we czwartek 1 listopada w Kol. Wykład. Nauk., Rynek A-B 59, o godz. 7 wieczorem.

CO I KOMU WCZORAJ SKRADZIONO? Z przedpokoju biur Ajencji Wschodniej przy Al. Krasińskiego l. 14 skradziono Władysławowi Malikowi rower marki „Premier“, posiadający przednie koło żelazne, tylne zaś drewniane. — Ozjaszowi Hojmanowi zaś skradziono z kieszeni portfel, zawierający 5 dolarów amerykańskich, znaczniejszą gotówkę w Mp i dokumenta osobiste.

ZIEMNIAKI GNIJĄ WSKUTEK STRAJKU. Na dworcu kolejowym w Krakowie gnije kilka wagonów ziemniaków z Poznańskiego z powodu niemożności wyładowania wagonów, a potem strajkowicze kolejowi będą narzekali na drożyznę.

WIEC OGÓLNO-AKADEMICKI. W piątek o godz. 6 wiecz. w sali Kopernika odbędzie się wiec og.-akad. w sprawie SSS., zwołany przez komunistów i PPS. Blok pol. org. akad. wzywa na ten wiec całą polską młodzież.

ZNÓW KŁAMSTWO „NAPRZODU“. Otrzymujemy następujące pismo: W numerze 252 „Naprzodu“ w artykule „Czyj drut“, pojawiła się wzmianka, jakoby 1 wagon drutu, idący z pociągiem pospiesznym w stronę Warszawy, był wysłany z fabryki W. Kucharski S. A. na Zabłociu.

Wobec tego, że wzmianka powyższa jest fałszywą, podpisana Dyrekcja oświadcza, że ani przed strajkiem, ani w czasie strajku firma nasza drutu w stronę Warszawy wogóle w bież. miesiącu nie wysyłała. — Z poważaniem W. Kucharski Ska akcyjna Kraków—Podgórze.

Maszyniści kolejowi w Krakowie wracają do pracy!

Kraków 1 listopada.

W dniu wczorajszym ruch kolejowy na dworcach krakowskich wzmógł się znacznie.

Z głównego i zachodniego dworca odszedł cały szereg pociągów pospiesznych i osobowych w różne strony, które prowadzili już maszyniści, którzy przestali strajkować i podjęli pracę. Ruch towarowy uległ również zmianie na lepsze.

—o—

KOMUNIKAT SSS. Z DNIA 31. X. 1923.

Na poczcie ruch normalny. Członkowie SSS. pracują z niesłabnącą energją. **Część pocztowców zgłosiła się dziś do pracy.** Listy roznosi się stale w całem Krakowie, prócz ulicy Bosackiej. Komitet Wykonawczy SSS. piętnuje wobec całego społeczeństwa **kłamliwą i brutalną** akcję „Naprzodu“ przeciwko SSS. W czasie najbliższych dni świątecznych biura SSS. otwarte jak zwykle od 8 rano do 9 wieczór (Potockiego 18).

W urzędach pocztowych podmiejskich listy i awiza są wydawane **na miejscu,** gdyż **z powodu gwałtów** doręczanie ich jest utrudnione.

Należy zdementować tendencyjnie kłamliwe pogłoski o nie dość regularnem pełnieniu służby przez SSS. Liczenie na osłabienie zapału w szeregach SSS. jest bezpodstawne i złudne dla tych, którzy by się chcieli łudzić.

Miljardowe włamanie przy ul. Krowoderskiej

Kraków w październiku.

Onegdaj **włamano się** do sklepu bławatnego Leona **Baldingera** przy ul. Krowoderskiej l. 74. Sprawcy włamania, osłonięci mrokami nocy, dostali się do piwnicy, znajdującej się pod sklepem i **wybiwszy otwór w sklepieniu piwnicznem,** weszli do wnętrza **składu** i skradli olbrzymią ilość materjałów, wartości **1 miljarda Mp.**

Obrady Komisji Skarbowej.

Warszawa. (PAT).

Sejmowa Komisja skarbowa na wczorajszem swem posiedzeniu rozpatrywała poprawkę Senatu do projektu ustawy w przedmiocie wykładnika **podwyższenia raty dodatków gruntowych i budynkowych za drugie półrocze 1923 roku.** Po dyskusji komisja przywróciła uchwałę Sejmu, według której od podatków od których przypada powyżej jednego miljona marek wykładnik ma być **zwiększony 20-krotnie,** a nie 15-krotnie, jak to uchwalił Senat. Nadto Komisja przyjęła poprawkę, w myśl której rata podatku **ma być** płacona przez podatników **w terminie miesięcznym** od daty ogłoszenia ustawy. Pozatem Komisja rozpatrywała i przyjęła projekt ustawy w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustawy o nabywaniu nieruchomości przez obcokrajowców na województwo śląskie.

6 proc. bony złote!

Warszawa. (PAT).

W dniu 1 listopada 1923 r., zapada, jak wiadomo, termin płatności 6 proc. złotych bonów skarbowych serja I B. Kurs złotego, podług którego wymienione będą bony, jest przez Ministerjum Skarbu wyznaczony na 232.500 marek polskich za 1 złotego, kurs ten został określony zgodnie z ustawą na zasadzie przeciętnego kursu franka szwajcarskiego w okresie od 13 do 28 października r. b. włącznie. Posiadacze złotych bonów powyższej serji będą mogli wymienić je na gotówkę po kursie wyżej podanym, począwszy od dnia 2 listopada b. r. w oddziałach P. K. O., Centrali Kasy Pożyczek, oraz Kasach Skarbowych. Bony serji tej będą mogły być wymieniane w terminie do 10 listopada r. b. włącznie, również na serje następne, przyczem należne procenty od nich będą regulowane w gotówce po kursie 232.500 mar. za 1 złoty. Wymiana serji I B na serje następne dokonywać będą jedynie oddziały, P. K. K. P. Od dnia 11 listopada wszelka wymiana bonów serji I B na następne serje będzie całkiem przerwana i od tego dnia będą bony serji I B wymieniane za gotówkę. Posiadacze bonów serji I B pozostających w depozycie w urzędach państwowych, chcący bony te wymienić na serje następne, mają zwrócić się z prośbą do władz o wymianę.

Osadnicy, którzy sami nie gospodarują, będą usunięci.

Przedstawiciele M. S. Wojsk. przy pow. komitetach nadawczych otrzymali z min. spraw wojskowych wydziału osad żoł. polecenie niezwłocznego postawienia wniosku na powiatowy komitet nadawczy o **skreślenie z listy oraz usunięcie z działek tych wszystkich osadników, którzy na swych działkach osobiście lub przez rodziny nie gospodarują i którzy do dnia 1 listopada br. nie wnieśli podań o zezwolenie gospodarowania przez zastępców zgodnie z wydanymi już poprzednio rozkazami.**

Skreślenie lub usunięcie z działek nie będzie się stosowało do osadników, co do których zachodzą specjalnie ważne, przyczyny zwłoki np. w stosunku do ciężkich inwalidów, pozostających jeszcze na leczeniu, od których nadzielania indywidualna działka nie upłynął rok jeden ustawowo przewidziany, jako termin osiedlenia osadnika.

Robotnicy polscy do Japonji nie pojadą.

Warszawa (Tel. od wł. koresp.).

Dowiadujemy się z poselstwa japońskiego, że pogłoski o rzekomem zapotrzebowaniu robotników polskich dla odbudowy Japonji są **pozbawione wszelkich podstaw.** Japońscy robotnicy miejscowi **całkowicie wystarczą** dla prac przy odbudowie **zniszczonych miejscowości w Japonji.**

Co się dzieje w całej Polsce.

Kanalizacja Łodzi. — Walka z pośrednikami wykupującymi żywność. — Pomnik poległych. — Rumuńska misja w... Toruniu. — Masowe samobójstwa. — Biskup hakatysta. — Burza powietrzna. — Młodopolacy. — Wieńce dla walczących o niepodległość. — Klub spiskowców. — Polska rajem dla Głodówki. — Ustawa inwalidzka. — Ochrona lokatorów.

Łódź nie posiada dotąd pełnych urządzeń kanalizacyjno-wodociągowych. Wobec tego zawarł zarząd miasta umowę z Tow. **Almeriance de Riegos** w myśl której za **trzy tryljony** t. j. 80 miljonów franków złotych podejmie się ono powyższych urządzeń.

Przedsięwzięcie powyższe jest w dzisiejszych stosunkach walutowych pierwszem pod względem ogromu w Polsce.

*

Komendant policji w Warszawie polecił zwrócić uwagę w Komisarjatach podmiejskich na pośredników, wykupujących żywność. Winni będą pociągani do odpowiedzialności sądowej. Zarządzenia powyższe powinnyby stosować i w innych miastach władze nasze.

*

W niedzielę 4-go listopada b. r. odbędzie się we Wrześni odsłonięcie pomnika poległych dawnego dziesiątego pułku strzelców wielkopolskich, obecnie 68 pułku piechoty.

*

Do Torunia przybyła rumuńska misja wojskowa, składająca się z attache poselstwa rumuńskiego w Warszawie pułk. C. Trandaferescu i dwóch kapitanów pilotów. Celem wizyty jest zwiedzenie szkoły obserwatorów lotniczych w Toruniu, która słynie ze swej świetnej organizacji.

*

Stagnacja, jaka dawała się odczuwać ostatnimi czasy w Gdańsku, a co poza tem idzie, ruina majątkowa spowodowały już wielu ludzi do targnięcia się na życie. Niedawno temu odebrał sobie życie jeden z kupców we Wrzeszczu i nakłonił do samobójstwa żonę. Obecnie donoszą znowu o samobójstwie małżeństwa K. w Gdańsku. Liczne są też wypadki samobójstw wśród urzędników, którym pensje nie wystarczają na pokrycie najniezbędniejszych zapotrzebowań. Onegdaj targnęli się na życie bankowiec Germann oraz członek policji Schupo, których w agonji przewieziono do lazaretu miejskiego.

*

Z kół katolickich na Pomorzu napływają skargi na biskupa chełmińskiego ks. Rosentrettera, który nieustannie faworyzuje Niemców. Świeżo powołał on do kapituły Niemca ks. Pansky'ego.

*

Ubiegłej niedzieli dwaj piloci kadry lotniczej w Grudziądzu, kpt. Idzikowski i kpt. Domes, wyruszyli samolotami z Warszawy do Grudziądza, spotykając się w drodze powietrznej z niebywałą burzą, która groziła rozbiciem aparatów. Do Torunia piloci przybyli razem, tu jednak burza ich rozdzieliła, tak, że kpt. Idzikowski sam przybył do Grudziądza, natomiast co do kpt. Domesa, dotąd niema wieści; zapewne burza musiała go zagnać gdzieś zagranicę, albo też spowodować rozbicie aparatu.

*

Agencja „Varsovia" donosi: Wśród odłamów młodzieży narodowej Uniwersytetu warszawskiego powstała nowa organizacja „Młodopolaków". Organizacja ta o tendencjach radykalno-narodowych wystąpi czynnie przy przyszłych wyborach do „Bratniej Pomocy".

*

Stowarzyszenie byłych więźniów politycznych w Warszawie urządza dziś t. j. 1 listopada pochód do Cytadeli, celem złożenia wieńców na groby poległych w walce o Niepodległość.

*

Społeczeństwo zakopiańskie zaczyna trapić **Klub Spiskowców,** który postanowił ekspropriować z majątku obywateli metodą gróźb. Dzierżawczyni pensjonatu **Wawel,** p. Wiśniewska, otrzymała już 2 wezwania o złożenie 5, a później 10 miljonów w oznaczone przez bandytów miejsce w dolinie Strążyskiej. Śmiemy wątpić, czy **klub** ten długo się utrzyma dla braku rezultatów ze swej działalności. W każdym razie policja państw. powinna się zająć energicznie wyśledzeniem inicjatorów tej niecnej zabawy.

*

Gdy Spisz i Orawę przyłączono do Polski, nie wszyscy mieszkańcy tych ziem byli ze zmiany tej początkowo zadowoleni, przerażały ich bowiem stosunki walutowe w Polsce — stały spadek marki polskiej i pochodzące stąd wrażenie drożyzny. Dzisiaj, gdy stosunki te uległy większemu jeszcze pogorszeniu — opinja Orawiaków i Spiszaków dla Polski staje się przychylniejszą, o ile możemy naturalnie wnioskować z oddzielnego, ale niezmiernie charakterystycznego przykładu. Powodem tej sympatji do Polski jest nasza anarchja podatkowa.

Parę dni temu jakiś gazda z Głodówki w następujący sposób zdefinjował swój stosunek do Polski, kiedy go zapytano w Zakopanem, czy dobrze im w Polsce i czy nie ciągną ich jakie sympatje i interesy do Czechosłowacji?

— W Czechach źle, bo tam każą płacić wysokie podatki, a do nas to już od paru lat jakoś tam nikt nie zagląda i o nie się nie dopomina, wolimy więc Polskę.

Sejmowa Komisja Opieki Społecz. na wczorajszem posiedzeniu przyjęła w drugiem i trzeciem czytaniu projekt noweli do ustawy inwalidzkiej. Referentem na plenum wybrany został pos. ks. Olszański.

*

Sejmowa Komisja Prawnicza na wczorajszem posiedzeniu rozpatrywała w dalszym ciągu projekt ustawy o ochronie lokatorów. Referent wicemarszałek Seyda oświadczył, że odstępuje od zasady obliczania komornego w stosunku do wartości złota i proponuje tezę zwyżki komornego wedle wskaźnika wzrostu drożyzny do cen przedwojennych. Komisja w zasadzie zgodziła się na tę tezę, a dyskusję szczegółową nad tą sprawą jak i nad art. 11, przewidującym wypadki wypowiedzenia najmu, odroczono do następnego posiedzenia.

Rosyjscy emigranci u min. Kiernika.

Warszawa. (AW).

Min. Kiernik przyjął delegację rosyjskich emigrantów, mieszkających w Polsce, którzy przedstawili mu szereg postulatów, m. in. zniesienie ograniczeń co do wyboru miejsca zamieszkania.

Przeszło 8 miljardów zebrano na ofiary wybuchu w Cytadeli.

Warszawa (PAT).

W gabinecie komendanta gen. Suszyńskiego odbyło się informacyjne zebranie komitetu pomocy ofiarom wybuchu w Cytadeli. Ze sprawozdania, jakie zostało odczytane wynika, że ogólna suma wpływów do dnia 27 bm. wyłącznie, wynosiła **8 miljardów 283 miljonów 98.418 marek. Wydano ogółem do dnia 27 bm. 4.033,115.000 marek.**

Zdradzony mąż i niedyskretna szafa.

Kochające się małżeństwo. — Pewnego wieczoru... — Niezamknięta szafa.

Dzienniki łódzkie donoszą:

W jednym z domów przy ulicy Wodnej zajmują mieszkanie małżonkowie W.

Pani W., kobietka pełna temperamentu, nie lubiła samotności. Długie godziny nieobecności męża w domu urozmaicała sobie jak mogła, nie biorąc przytem zbyt ściśle przysięgi wierności, złożonej swego czasu mężowi.

Mąż nie domyślał się długo i byłoby wszystko dobrze, gdyby nie usłużni sąsiedzi i znajomi, których korcił spokój w domu małżonków W. Słówkami, półsłówkami i docinkami wzniecili w sercu mężowskiem nieufność.

Między małżonkami coraz częściej powstawały kłótnie i nieporozumienia. Sąsiedzi mieli uciechę i temat do plotek.

Zaniepokojony mąż, postanowił za wszelką cenę zdobyć dowód niewierności żony i postanowienie to rychło wprowadził w czyn.

W tych dniach niespodziewanie **wrócił do mieszkania o takiej porze, w której żona spodziewać się go nie mogła.**

Drzwi do mieszkania został zamknięte.

Zaniepokojony, począł głośno pukać w drzwi. Po pewnym czasie żona otwarła drzwi, a tłumiąc niepokój, udanem zdziwieniem, spytała o powód tak niespodziewanego powrotu.

Mąż nic nie odpowiedział. Podejrzliwie rozejrzał się po mieszkaniu i byłby może wyszedł, ale zastanowiło go to, że **drzwi szafy, zwykle na klucz zamknięte, są tylko przymknięte.**

Zajrzał do szafy i znalazł czego szukał. **Między garderobą schowany drżał ze strachu namacalny dowód niewierności małżeńskiej żony.**

Żona, widząc na co się zanosi, ulotniła się zawczasu. W rękach męża pozostał tylko dowód i na nim wyładowała się rozpacz i złość zdradzonego.

Biedny dowód z posiniaczonemi i pokaleczonemi plecami i innemi częściami swej cielesnej powłoki, na pół żywy, stoczył się ze schodów piętra.

Epilog rozegra się prawdopodobnie przed sądem.

—o—

Węgiel jedzie.

Katowice (Tel. od wł. kor.)

Transporty węgla opałowego, uzyskane przez komisarza dla zwalczania drożyzny na warunkach ulgowych dla spółdzielczych związków urzędniczych oraz wydziałów miejskich aprowizacyjnych **zostały już z kopalń górnośląskich uruchomione. Transporty te korzystają obecnie z 50 procentowych ulg taryfowych.**

Likwidacja majątków niemieckich w Polsce.

Komitet likwidacyjny w Poznaniu zakwalifikował następujące majątki niemieckie do sprzedaży:

Ludwiniec pow. mochyleński 495 ha., własność Fryderyka von Reinbaben, Witochowo pow. międzychodzki 763 ha., własność Joanny Scholz, Sienno pow. bydgoski 958 ha., własność Wilh. von Bornfalies, Malczewi i Karczewo pow. witkowski, własność Waldem. hr. von Schwerin, posiadłość Żakowie i Otominiec pow. kartuzki, własność Rudolfa Pfistera, posiadłość Skarczewo pow. Grudziądz, własność Romana Stecka, majętność Ciecholewy (ordynacja) pow. Starogard 2.700 ha., własność Ferdyn. barona Paleski.

Pozatem komitet likwidacyjny zakwalifikował do sprzedaży około 170 osad kolonizacyjnych w województwie poznańskiem i pomorskiem.

Giełda.

Kraków.

Waluty w Krakowie utrzymały się po wczorajszym kursie, w Warszawie lekko spadły. W akcjach zwyżka i liczne obroty.

Akcje. Cyfry rozumieją się w tysiącach marek polskich.

	W transakcji.
Polski Bank Przemysłowy	230—245
Bank Hipoteczny	380
Bank Małopolski	540—550
Ziemski Bank Kredytowy	55
Bank Komercjalny	45
Bank Związku Spółek Zarobkowych	560—620
Polskie Towarzystwo Handlowe	185—193
Impeks	7,3—7,7
Pharma	190—200
Bracia Rolniccy	170—185
Polski Glob	18—22
Żegluga Polska	35—44
Zieleniewski	6200—6650
H. Cegielski	380—390
Parowozy	155—160
Automotor	100—105
Trzebinia żelazo	270—280
Górka	5800—6400
Siersza zakłady górnicze	4800—5250
Tepege	2450—2750
Polska Nafta	125—140
Pokucie	295
Oikos	2200—2400
Syndykat koszykarski Kraków	125—130
Trzebinia tłuszcze	1300—1500
Krakus	290—300
Chodorów	2050—2200
Ćmielów	375—425
Elektrownia Siersza	110—120
S. W. Niemojewski	220

Warszawa. (PAT).

Waluty. Dolary Stanów Zjednoczonych 1,625.000 do 1,590.000, sp. 1,606.000, kupno 1,574.000; funty angielskie 7,100.000; franki franc. 94.000—93.500; korony czeskie 46.400—46.000; frank złoty w kup. 307.000; bon złoty 220.000—225.000.

Zurych. (PAT).

Zamknięcie giełdy. Berlin 0.00000.000005; Holandja 218.40; Nowy Jork 561 i pół; Londyn 25.20; Paryż 33.10; Medjolan 25.26; Praga 16.47 i pół; Budapeszt 003.05; Bukareszt 2.67; Belgrad 6.60; Sofja 5.20; **Warszawa 0.0003;** Wiedeń i austr. korona stemplowana 00079.

OGŁOSZENIE.

Komisja Gazowo-Elektryczna uchwaliła na posiedzeniu w dniu 19-go października b. r. na skutek szybko postępującej dewaluacji marki polskiej i wzrastającej drożyzny taryfę dla prądu elektr. i czynszów od elektromierzy, zmieniającę się co tydzień, przyczem uchwaliła na okres X, podstawową cenę prądu dla lokali marek 80.000·— za 1 kwh.

dla mieszkań prywatnych udziela się 25% opustu, dla motorów 60% opustu.

Czynsze dla elektromierzy wynoszą:

do 5-ciu kw. . . . . . . 1 kw.
do 20-stu kw. . . . . . . 2 kw.
do 50-ciu kw. . . . . . . 3 kw.
do 100-stu kw. . . . . . . 4 kw.

Taryfa powyższa obowiązuje tylko do soboty dnia 10 listopada, potem zostanie ogłoszona nowa cena przez wywieszenie jej w kasie Elektrowni ul. Dajwór 27, w sklepie Elektrowni Pl. Szczepański 1, oraz w westybulu Magistratu.

Nowa cena obowiązywać będzie znowu od poniedziałku dn. 12 listopada do soboty dn. 17 listopada tak, że wszystkie rachunki płacone w tym czasie, będą musiały być po tej nowej, wyższej cenie zapłacone.

W ten sposób postępować się będzie co tydzień.

Celem ochrony konsumentów przed stratami, spowodowanemi przypuszczalnie podwyższającą się ceną prądu co tydzień, wydaje Elektrownia miejska w Krakowie bony.

Bony opiewają tylko na kilowatgodziny obrachunkowe i sprzedawane będą najwyżej w ilościach odpowiadających ilości kwh. obrachunkowych, zużytych w poprzednim miesiącu.

Przy zakupnie bonów należy okazać rachunek z poprzedniego miesiąca.

Rachunki wystawiane będą w kilowatgodzinach obrachunkowych. Na rachunkach dla mieszkań, względnie dla motorów, uwidoczniony będzie opust, który potrącony w kilowatgodzinach od wykazanej konsumcji rzeczywiście zużytych kilowatgodzin, daje ilość kilowatgodzin obrachunkowych, płatnych według taryfy dla lokali.

Cena bonu na kwh. obrachunkową ogłaszana będzie w każdą sobotę na następny tydzień w Elektrowni m. Dajwór L. 27, w sklepie Elektrowni Plac Szczepański L. 1 i w Magistracie.

Po cenie ogłoszonej można nabywać bony każdego tygodnia od poniedziałku do piątku włącznie (z wyjątkiem świąt) w kasie Elektrowni Dajwor 27 i w sklepie Elektrowni przy Pl. Szczepańskim L. 1.

Bon taki przyjmuje Elektrownia m., jako zapłatę na ilość kwh. obrachunkowych na bonie oznaczoną.

Bon ten służy jedynie na wyrównanie rachunku za zużyty prąd elektr. a kwoty zapłaconej nie zwraca się w żadnym razie gotówką.

Cenę bonu za kwh. obrachunkową oblicza się na każdy tydzień i przy kasie ogłasza. 6190

Bon traci ważność w dwa miesiące po ogłoszeniu wstrzymania wydania tych bonów.

Cena bonu za 1 kwh. obrachunkową wynosi M. 80.000 — i obowiązywać będzie do dnia 8 listopada włącznie. — W sobotę ze względu na obrachunek, bonów się nie sprzedaje.

Kto z P. T. Konsumentów na powyższe warunki się nie zgadza, zechce zawiadomić o tem Dyrekcję Elektrowni listem poleconym i równocześnie zaprzestać używania prądu. — Elektromierze będą zdjęte i ustawione zgłaszającym się odbiorcom. — Używanie prądu po niniejszem ogłoszeniu będzie dowodem przyjęcia powyższych warunków.

Dyrekcja Elektrowni miejskiej w Krakowie.

Różne

UNIEWAŻNIA się zgubioną kartę powołania na nazwisko Adam Ganobis, Chełmek. 6192

CHORA biedna wdowa, zostająca bez żadnego utrzymania, prosi łaskawą Publiczność o wsparcie. Łaskawe datki przyjmuje Adm. Gońca Krak. 1071

UDZIELAM korypetycji w zakresie gimnazjum matematyczno-przyrodniczego. Zgłoszenia do Adm. Gońca Krak. pod „Korypetycja". 1074

Kalendarz wieczny niezbędny dla urzędów, adwokatów, banków, biur, domów handlowych i t. d. Cena Mp. 15.000. A. Weissmann, Kraków-Podgórze. 5058

Matrymoniaine

OSOBĘ dystyngowaną starszą, z temperamentem, pozna sympatyczny pan lepszej sfery. Cel towarzyski. Małżeństwo możliwe. Listy: Adm. Gońca Krak. pod „Z. 50". 6191

DWAJ młodzi, przystojni chłopcy nawiążą korespondencję z paniami inteligentnemi do lat 25, najchętniej Krakowiankami, cel matrymonialny nie wykluczony. Zgłoszenia przyjmuje Adm. „Gońca Krak." pod „Kazek i Władek". 1068

MŁODA wdowa bezdzietna pragnie poznać tą drogą mężczyznę na odpowiednim stanowisku do lat 40, i szlachetnego serca. Zgłoszenia uprasza się nadsyłać do Administr. „Gońca Krak." pod „Wdowa". 1065

Sprzedaż

Z powodu wyjazdu za niską kwotę do sprzedania w Podgórzu willa piętrowa i murowany dom parterowy z planem nadbudowy piętra. Zgłoszenia do Adm. Gońca Krak. pod „Okazja". 1080

WYJĄTKOWA OKAZJA! DO SPRZEDANIA TANIO: nowe nienoszone buciki damskie Nr. 37, czarne wysokie, kostjum czarny i granatowy z czystej wełny, portjery wełniane, duża szafa dębowa w doskonałym stanie, z kołkami i półkami oraz różne drobiazgi. Ulica Lubelska 21 (koniec Długiej, naprzeciw Szpitala Garnizonowego) I p. drzwi Nr. 5, między godz. 3—5 popołudniu. 1059

LISA białego sprzedam lub zamienię na czarnego ewentualnie żółtego. Zgłoszenia: ul. Retoryka 9, parter, pierwsze drzwi na lewo, od godz. 4 do 4·30 popołudniu. 1075

Poszukują posady

STARSZA osoba, wdowa po zarządcy dóbr, pozostająca bez środków do życia, przyjmie posadę u samotnego starszego pana lub pani do zarządu domem. Łaskawe zgłoszenia przyjmuje Admin. Gońca Kr. pod „Uczciwa". 1081

KASJERKA z długoletnią praktyką poszukuje posady w większej firmie. Zgłoszenia przyjmuje Adm. „Gońca Krak." pod „Kasjerka". 1065

PRZYJMĘ jakąkolwiek posadę na popołudnie w celu dopomożenia sobie w naukach. Łaskawe zgłoszenia pod „Dzielny" do Adm. „Gońca Krak".

NAUCZYCIELKA obejmie lekcję w prywatnym domu inteligentnym w godzinach popołudniowych. Zgłoszenia przyjmuje Adm. Gońca Krak. dla „Nauczycielki". 1054

Aktem notarjalnym z dnia 25 września 1923 zawartym przed notarjuszem p. Dr. W. Celichowskim z Poznania przeistoczoną została dotychczasowa firma

HERKA - Fabryka kapeluszy

T. z o. p. w Lesznie

na Towarzystwo Akcyjne z kapitałem marek jednego miljarda.

Kapitał zakładowy został pokryty przez założycieli. Pewną ilość akcji otrzymały banki: Bank Kredytowy w Warszawie, oddział w Poznaniu, Lesznie, Krotoszynie, Gostyniu, Rawiczu, Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie, oddział w Poznaniu, Lesznie, Toruniu, Bydgoszczy i Ostrowie, celem rozsprzedania i ofiaruje takowe po cenie marek 10.000 za nominalną akcję tysiącmarkową. Akcje wydaje się w sztukach po 25 i 100 tysięcy marek nominalnych.

HERKA — Fabryka kapeluszy, Tow. Akc. w Lesznie.

Rada Nadzorcza. 5070 Zarząd.

Wydawca i odpow. redaktor: **Antoni Krzywy.** Krakowska Drukarnia Nakładowa w Krakowie pod zarządem J. Borkowicza.